

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Cob/32/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6614206168
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Drahomíra Dibdiaková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6614206168.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Drahomíry Dibdiakovej, členiek senátu JUDr. Evy Kmeťovej a JUDr. Márie Jamriškovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 264 29 705 Česká republika, zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421 proti odporcovi H. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. X, XXX XX O., štátny občan SR o zaplatenie zmenkovej sumy 1.284,49 Eur s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozhodnutiu Okresného súdu Lučenec č.k. 5C/65/2014-45 zo dňa 27. mája 2015 jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Čiastočné späťvzatie návrhu o zaplatenie zmenkových úrokov 0,19 % denne zo sumy 1.284,49 Eur od 26.01.2010 do zaplatenia pripúšťa, rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 5C/65/2014-45 zo dňa 27. mája 2015 v tejto časti zrušuje a konanie zastavuje.

Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec č.k. 5C/65/2014-45 zo dňa 27. mája 2015 v prvej výrokovej vete mení tak, že návrh zamietá.

Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec č.k. 5C/65/2014-45 zo dňa 27. mája 2015 v druhej výrokovej vete mení tak, že odporcovi náhradu trov prvostupňového konania nepriznáva.

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozhodnutím uložil okresný súd odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.284,49 Eur s príslušenstvom, ktorú si ako zahraničná právnická osoba uplatnil titulom zmenkovej sumy, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 1.284,49 Eur od 26.01.2010 do zaplatenia, 6% úroku z omeškania ročne zo zmenkovej sumy 1.284,49 Eur od 19.03.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 4,28 Eur. Zároveň zaviazal odporcu nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 77 Eur a trovy právneho zastúpenia v sume 166,68 Eur.

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že navrhovateľ ako indosatár nadobudol všetky práva zo zmenky, ktorú vystavil odporca. Indosovaná zmenka je vlastnou zmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom do jej textu bol zahrnutý záväzok odporcu zaplatiť na túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu 1.284,49 Eur spolu s 0,25% denným úrokom od 26.01.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Vystaviteľ nezaplatil na zmenke uvedenú sumu a keďže bola zmenková listina opatrená doložkou „bez protestu“ navrhovateľ nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Zmenku predložil na zaplatenie a keďže od odporcu nezískal úhradu, podal na súd návrh na uplatnenie pohľadávky na vzorovom tlačive „A“ podľa čl. 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)

861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporov (ďalej Nariadenie). K návrhu priložil ako dôkaz len originál zmenky, pretože inými listinami nedisponoval.

Okresný súd mal za to, že na prejednanie veci je podľa Nariadenia daná jeho vecná a miestna príslušnosť. Podľa čl. 19 Nariadenia sa európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, t.j. v prejednávanej veci zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení.

Okresný súd doručoval odporcovi návrh na uplatnenie pohľadávky spolu s vyplneným „C“ tlačivom. Odporca k návrhu navrhovateľa nezaslal do 30 dní žiadnu odpoveď. Okresný súd vyhlásil rozsudok bez nariadenia pojednávania.

Okresný súd posúdil nárok navrhovateľa podľa zák. č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, pri aplikácii ktorých dospel k záveru, že odporca ním vystavenú zmenku v konaní nespochybnil. Súd prvého stupňa vychádzal aj z rozhodovacej praxe Krajského súdu Banská Bystrica ako súdu odvolacieho a nárok navrhovateľa na zaplatenie uplatnenej zmenkovej sumy, zmenkového úroku, zákonného úroku aj zmenkovej odmeny posúdil ako dôvodný a v celom rozsahu mu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a ich náhradu priznal navrhovateľovi, ktorý bol v konaní úspešný.

S rozhodnutím okresného súdu sa neuspokojil odporca a podal proti nemu odvolanie. V odvolaní namietal, že si vzal v roku 2009 z dlžnej sumy aj zaplatil prvú splátku 97 Eur, ale potom dostal výpoveď zo zamestnania a spoločnosť Pohotovosť požiadal o splátkový kalendár. Jeho žiadosti nevyhoveli. Namietol výšku úrokov a ďalších poplatkov, ktoré označil za úžeru.

K odvolaniu odporcu podal písomné vyjadrenie navrhovateľ a navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Vo vyjadrení uviedol, že zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Vo vzťahu k navrhovateľovi ako indosatárovi je preto jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť. Navrhovateľ uviedol, že súdu predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky náležitosti uvedené v zákone zmenkovom a šekovom. Dokázal ňou jasne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu neboli vznesené žiadne námietky. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať alebo podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Upozornil na ust. čl. I. § 17 Zákona zmenkového a šekového, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z uvedeného podľa navrhovateľa jednoznačne vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahu s pôvodným majiteľom zmenky. Za určitých okolností je síce prípustné uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Navrhovateľ vo vyjadrení odkázal na rozsudok najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 25Cdo/1839/2000 zo dňa 22.08.2002 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa.

Podaním doručeným okresnému súdu dňa 27.11.2014 oznámilo vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane odporcu Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z. Banská Bystrica. Navrhovateľ vzniesol v konaní námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníka. Uznesením č.k. 5C/65/2014-24 zo dňa 01.12.2014 rozhodol okresný súd, že vedľajšieho účastníka na strane odporcu nepripúšťa. Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie okresného súdu uznesením č.k. 41Cob/19/2015-34 zo dňa 08.04.2015.

Najvyšší súd SR prijal na spoločnom zasadnutí občianskoprávneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v konaniach o nárokoch zo zmenky vo vzťahu k

ochrane spotrebiteľa, ktoré bolo zverejnené pod č. 93 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2015 v nasledujúcom znení:

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Zákonom č. 438/2015 Z.z. došlo k zmene a doplneniu zák. č. 99/1963Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej O.s.p.) čl. I., najmä ust. § 79 ods. 3 a 4, § 114 ods. 2, § 372y, ale aj k zmene čl. I., § 17 zák. č. 191/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového, ktorá zásadným spôsobom zasiahla do inštitútu zmenky ako abstraktného cenného papiera bez ohľadu na to, kedy došlo vystaveniu samotnej zmenky.

Podľa prechodného ustanovenia § 372y ods.1 O.s.p. v znení účinnom od 23.12.2015, ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 79 ods. 3 O.s.p., ak ide o žalobu, ktorou sa uplatňuje nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca je povinný opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu so žalovaným, a ak ide o žalobcu, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným. K žalobe sa pripojí zmenka alebo šek a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva z nich. Ak zmenka alebo šek boli vystavené na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, pripojí sa k žalobe aj táto zmluva.

Podľa § 79 ods. 4 O.s.p., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 114 ods. 2 druhá veta O.s.p., ak ide o vec týkajúcu sa uplatňovania nároku zo zmenky alebo šeku, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, súd žalovaného poučí aj o možnosti uplatňovania námietok podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. I v § 17 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. <aspi://module='ASPI'&link='191/1950 Sb.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> zmenkový a šekový v znení platnom od 23.12.2015, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa čl. I v § 17 ods. 2 cit. zákona v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti (napríklad § 52 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%252352'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> zákona č. 40/1964 Zb. <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> Občiansky zákonník, § 5a <aspi://module='ASPI'&link='250/2007 Z.z.%25235a'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> zákona č. 250/2007 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='250/2007 Z.z.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady

č. 372/1990 Zb. <aspi://module='ASPI'&link='372/1990 Zb.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'> o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 102/2014 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='102/2014 Z.z.'&ucin-k-dni='11. 1.2016'>) odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

S prihladnutím na Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015, zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 a zákona č. 438/2015 Z.z., ktorým sa novelizovalo ust. § 79 zák.č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ale aj čl. I. § 17 a § 3a/ zák.č. 191/1950 Zb., § 52 a nasl. zák.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ako aj § 17 zák. č. 129 /2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, najmä na prechodné ustanovenia k úpravám účinným dňom vyhlásenia tohto zákona v Zbierke zákonov, a to § 372y ods.1 O.s.p., podľa ktorých sa na všetky konania, a teda aj prebiehajúce, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona, vrátane ostatných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské vzťahy, práva a povinnosti z nich vzniknuté a právne predpisy o ochrane spotrebiteľa, vyzval odvolací súd v súlade s § 213 ods. 2 a 3 O.s.p. účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu iných právnych predpisov, ktoré doteraz použité neboli, v lehote 10 dní vyjadrili.

Navrhovateľ vo vyjadrení na výzvu odvolacieho súdu podľa § 213 O.s.p. uviedol, že ust. § 79 ods.3 O.s.p. v znení účinnom od 23.12.2015 nie je možné na prejednávajúcu vec aplikovať. Konanie, ktoré navrhovateľ vedie, je konaním vo veci s nízkou hodnotou sporu, ktoré je upravené Nariadením, obsahujúcim špeciálne procesné ustanovenia regulujúce priebeh konania. Ani § 372y ods.1 O.s.p. v znení účinnom od 23.12.2015, ktoré bolo novelizované zákonom č. 438/2015 Z.z. a je intertemporálnym ustanovením, nie je možné aplikovať, pretože sa vzťahuje len na vnútroštátne občianske súdne konania, a nie na konania, ktoré sa vedú podľa Nariadenia. Povinnosť rešpektovať prednosť úniového práva vyplýva z čl. 7 ods.2, druhá veta Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Podľa názoru navrhovateľa z ust. § 79 ods.3 O.s.p. a ani z ust. § 372y ods.1 O.s.p. nevyplýva, že by bolo možné výkladom preklenúť nedostatok právnej úpravy vzhľadom na absenciu výslovného zákonného príkazu doplniť pre navrhovateľa návrh na začatie konania, v dôsledku čoho nie je možné § 79 ods.3 O.s.p. aplikovať. Navrhovateľ uplatňuje v konaní majetkové práva zo zmenky, a nie z pohľadávky a disponuje len indosovanou zmenkou. Nemá k dispozícii iné primerané a presné údaje alebo listiny, ktoré súd vyžaduje a ktoré by mohol nad rámec už v návrhu uvedeného súdu oznámiť alebo predložiť. Predmetom konania je výlučne nárok zo zmenky a nie nárok z iného záväzkového právneho vzťahu, pričom zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo/1839/2000, na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43CoZm/10/2013 a na Dohovor o jednotnom zmenkovom práve zo dňa 07.06.1930, ktoré však Slovensko zatiaľ neratifikovalo a od jeho úpravy sa odchyľuje. Navrhol preto pokračovať v prejednaní veci bez aplikácie § 79 ods.3 O.s.p.

Odporca sa na výzvu odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 a 3 O.s.p. a § 114 O.s.p. nevyjadril.

Podaním doručeným okresnému súdu dňa 23.12.2015 vzal navrhovateľ návrh čiastočne ohľadom 0,19 % úroku zo sumy 1.284,49 Eur od 26.01.2010 do zaplataenia späť. Odporca voči čiastočnému späťvzatiu návrhu nenamietal.

Podľa § 208 Zák. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O.s.p.), ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Po splnení zákonných podmienok uvedených v § 208 O.s.p. odvolací súd čiastočné späťvzatie návrhu o zaplataenie 0,19 % zmenkového úroku zo sumy 1.284,49 Eur od 26.01.2010 do zaplataenia späť navrhovateľom pripustil, rozhodnutie Okresného súdu Lučenec č.k. 5C/65/2014-45 zo dňa 27. mája 2015 v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Predmetom sporu tak zostal nárok navrhovateľa na zaplataenie sumy 1.284,49 Eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,06 % denne zo sumy 1.284,49 Eur od 26.01.2010 do zaplataenia, 6% úroku z

omeškania ročne zo zmenkovej sumy 1.284,49 Eur od 19.03.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 4,28 Eur.

Odvolačný súd nariadil v tejto veci pojednávanie na deň 14.06.2016, na ktoré predvolal účastníkov konania, pričom navrhovateľovi zaslal fotokópiu Zmluvy o úvere uzavretej dňa 28.07.2009 medzi obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom pod č. XXXXXXXXXX, na rube ktorej sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Odporcovi s predvolaním doručil vyjadrenie navrhovateľa zo dňa 26.05.2016.

V podaní zo dňa 13. 06. 2016 navrhovateľ namietal, že v tomto prípade nie sú splnené podmienky Nariadenia č. 861/2007 na nariadenie ústneho pojednávania, ktoré nie je nevyhnutné na zabezpečenie riadneho súdneho procesu, nakoľko podľa príslušných ustanovení Nariadenia je potrebné prihliadať na efektívnosť a hospodárnosť konania. Konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné a súd nariadi ústne pojednávanie len ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Pokiaľ odvolací súd mal za to, že je potrebné v tejto veci nariadiť pojednávanie, mal podľa navrhovateľa o tom rozhodnúť formou uznesenia. Pokiaľ akýmkoľvek spôsobom dôjde k popretiu uplatnenej pohľadávky, žiadal, aby súd pojednávanie odročil, oboznámil ho s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami, ako aj v prípade, ak odporca navrhne vykonať dôkazy alebo ak súd vykoná dôkazy žiadal, aby súd vo veci neukončil dokazovanie, ale aby pojednávanie odročil a navrhovateľa oboznámil s navrhnutými dôkazmi a aby mu umožnil uplatniť právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods.1 O.s.p. a §101 ods. 2 O.s.p. bez prítomnosti odporcu a bez prítomnosti navrhovateľa na pojednávaní, ktoré nariadil podľa § 214 ods.1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

Odvolačný súd neprihliadol na žiadosť navrhovateľa o odročenie pojednávania v prípade, keď odporca v priebehu súdneho pojednávania poprie uplatnenú pohľadávku, tak ako sa to stalo v prejednávanej veci, pretože žiadne nové dôkazy odporca v konaní nenavrhol vykonať.

Zo spisového materiálu a z dokazovania vykonaného odvolacím súdom prečítaním listín tak, ako to vyžaduje § 129 ods. 1 O.s.p., a to zmenky vystavenej odporcom v Trnave dňa 28.06.2009 v prospech zmenkového veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., IČO: 358 07 598, Pribinova 25, Bratislava zistil, že sa odporca ako vystaviteľ zaviazal zaplatiť pri jej predložení na rad spoločnosti Pohotovost' s.r.o. Bratislava sumu 1.284,49 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne zo sumy 1.284,49 Eur od 26.01.2010. Zmenka obsahuje údaj „bez protestu“ s poznámkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Odporca je na zmenke identifikovaný ako vystaviteľ adresou, rodným číslom a jeho podpisom. Zmenka je vypísaná na predtlačenej formulári, rukou sú na nej dopísané údaje o mieste a dátume vystavenia, číslo zmluvy, ako aj údaje o odporcovi, zatiaľ čo zmenková suma a dátum začiatku úročenia je na zmenke doplnený tlačenu formou. Na rube zmenky je údaj o indosácii: „namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25A, Praha, ČR, IČO: 264 297 05“ s podpisom konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. Jaroslava Fuksa. Zmenka obsahuje v pravom hornom rohu č. XXXXXXXXXX, ktoré sa zhoduje s číslom úverovej zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťou Pohotovost' s.r.o. Bratislava a odporcom, ktorou odvolací súd tiež vykonal dokazovanie.

Odvolaciemu súdu je z úradnej činnosti známe, že spoločnosť Pohotovost' s.r.o. vedie voči dlžníkom ako veriteľ, ale aj ako remitent exekučné konania a k návrhu na výkon rozhodnutí prikladá Zmluvy o úvere, návratnosť ktorého bola zabezpečená vlastnou blankozmenkou, preto si odvolací súd postupom podľa § 129 ods. 2 O.s.p. vyžiadal za účelom vykonania dokazovania z exekučného spisu vedeného Okresným súdom Zvolen Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 28.07.2009, ktorá obsahuje odkaz na Všeobecné podmienky poskytnutia úveru nachádzajúce sa na rube tejto zmluvy a v nich obsiahnutú Dohodu o vyplnení zmenky, a to z toho dôvodu, že navrhovateľ podľa jeho oznámenia na výzvu odvolacieho súdu touto úverovou zmluvou nedisponuje.

Z jej obsahu odvolací súd dokazovaním zistil, že odporcovi bol spoločnosťou Pohotovost' s.r.o. Bratislava poskytnutý úver vo výške 600,- Eur. Odporca ako dlžník sa v nej zaviazal zaplatiť spoločnosti Pohotovost' s.r.o. sumu 600,- Eur zvýšenú o poplatok 576,- Eur v celkovej sume 1176,- Eur v 12 mesačných splátkach po 98,- Eur mesačne počnúc dňom 12.08.2009. Zmluva o úvere bola uzatvorená podľa § 497 a nasl. Obch. zák. dňa 28.07.2009, kedy bola podpísaná odporcom ako vystaviteľom aj zmenka, a to vo forme

blankozmenky. Dlužník podpísal prehlásenie a súhlas so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru (ďalej VPPÚ), ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy, ku ktorým nemal žiadne výhrady. Zmluva o úvere neobsahuje žiadne úroky z úveru a ani ročnú percentuálnu mieru nákladov.

Z čl. 17 VPPÚ, ktorými tiež odvolací súd vykonal dokazovanie vyplýva, že tento obsahuje Dohodu o vyplnení zmenky, v ktorej sa dlžník ako vystaviteľ zmenky zaviazal vystaviť na zabezpečenie peňažného záväzku, ktorý vyplýva z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi zmenku, v ktorej nie je vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent (Pohotovosť s.r.o.) najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Dohodli sa tiež, že zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplnil na zmenke remitent tak, že ním bol deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh, s čím odporca súhlasil, keď na prednej strane zmluvy o úvere obsah všeobecných podmienok prehlásených za súčasť zmluvy o úvere akceptoval.

Odvolací súd tiež zistil, že navrhovateľ, ako zahraničná právnická osoba podal na predtlačenom formulári A podľa bodu 4.4.2. Nariadenia Európskeho parlamentu a rady ES č. 861/2007 z 11.07.2007 o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie) na súd návrh na zaplatenie zmenky ako indosatár, na ktorého bola zmenka remitentom potom, ako ju vyplnil, indosovaná. Navrhovateľ na preukázanie nároku zo zmenky predložil s návrhom originál vyplnenej vlastnej zmenky „na rad“, vystavenej odporcom. Žiadne iné listiny, a to ani na výzvu odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 a 3 O.s.p. navrhovateľ súdu nepredložil, pretože podľa jeho tvrdenia nimi nedisponoval. Odporca vyjadrenie podľa čl. 5 ods.2 a 3 cit. Nariadenia na tlačive „C“ k návrhu, ktorý mu súd doručil nepodal.

Podľa článku 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady ES č. 861/2007 z 11.07.2007 o Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie) pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Podľa čl. 5 ods.1 Nariadenia je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Keďže toto súdne konanie sa vedie v Slovenskej republike, riadi sa zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom v čase rozhodovania.

Vzhľadom na možnosť iného právneho posúdenia veci, považoval odvolací súd za potrebné nariadiť podľa článku 5 bod 1 v spojení s článkom 7 bod 1 písm. c) Nariadenia č. 861/2007/ES ústne pojednávanie, pričom nebol povinný osobitným uznesením rozhodnúť o nariadení pojednávania, len ak by odmietal žiadosť niektorého z účastníkov na nariadenie pojednávania, čo sa v prejednávanej veci nestalo.

Odvolací súd predovšetkým uvádza, že aj keď si v prebiehajúcom konaní o nároku zo zmenky uplatnil navrhovateľ právo podľa Nariadenia, ktoré je právnym predpisom Európskeho spoločenstva s priamym účinkom, jeho právna úprava nevylučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory. Pri postupe podľa Nariadenia je súd povinný rovnako, ako aj podľa vnútroštátnej úpravy rešpektovať právo na spravodlivý proces. Z článku 19 Nariadenia vyplýva, že pokiaľ Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Vo vzťahu k aplikácii Nariadenia tak možno konštatovať, že v prejednávanej veci je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy a ustanovenia použiteľné v slovenskom právnom poriadku, a teda aj § 79 O.s.p. v znení účinnom od 23.12.2015 a súbežne zohľadniť ochranu slabšej strany v konaní práve

preto, že z vecnej pôsobnosti nevylučuje spotrebiteľské spory, v ktorých môže byť spotrebiteľ účastníkom ako na strane navrhovateľa, tak aj na strane odporcu.

Odvolaací súd sa vzhľadom na uvedenú zmenu právnej úpravy musel odkloniť od doterajšieho právneho názoru, vyjadreného vo svojich rozhodnutiach (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43 CoZm 10/2013-131 zo dňa 21.11.2013, č.k. 43 CoZm 50/2014 zo dňa 20.11.2014) vydaných v konaniach o nároku z indosovanej zmenky, v ktorých oprávnenosť posudzoval len podľa Zákona zmenkového a šekového a nerozhodoval o ňom ako o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý zmenka zabezpečovala, pretože bol toho názoru, že účastníci sporu nemali postavenie ako zmluvné strany kauzálneho (úverového) vzťahu, a teda ako dlžník alebo veriteľ zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keďže navrhovateľ ako majiteľ zmenky, ktorú nadobudol indosamentom voči odporcovi ako vystaviteľovi zmenky nie je v postavení dodávateľa, a preto ani odporca nemohol mať v zmenkovom spore postavenie spotrebiteľa. Zo samotnej zmenky nie je možné určiť, aký charakter mal právny vzťah pri vzniku záväzkového vzťahu, preto ani nebolo možné určiť, či odporca mal alebo nemal pri vystavení zmenky postavenie spotrebiteľa. Rovnaký záver o abstraktnom charaktere zmenky vyplýval aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/V/31/2010 zo dňa 24.5.2012, na ktoré odvolací súd odkazoval.

S prihladnutím na aktuálnu právnu úpravu Občianskeho súdneho poriadku, ktorá je účinná od 23.12.2015 a na prechodné ust. § 372y, podľa ktorého sa aj na konania začaté pred dňom účinnosti zák.č. 438/2015 Z.z., ktorým bola zmena § 79 v ods.3 a 4, ako aj v § 17 ods. 1 a 2 zák.č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového zavedená, sa aj na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona použijú predpisy účinné do jeho účinnosti. Z obsahu § 79 vyplýva, že v konaniach o nárokoch zo zmenky vedených proti odporcovi, ktorý je fyzickou osobou je aj ten navrhovateľ, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, povinný preukázať skutočnosti, ktoré sa týkajú vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov s odporcom tak, že k návrhu musí pripojiť zmenku a ďalšie listiny, ktoré sú potrebné na uplatnenie práva z nej a ak bola zmenka vystavená na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, je povinný pripojiť k návrhu aj túto zmluvu. Podľa § 79 ods.4 O.s.p. v prípade, že navrhovateľ nepredloží na preukázanie svojho nároku zo zmenky aj písomnú zmluvu uzavretú medzi dlžníkom a veriteľom a zmenka má zabezpečovací charakter k pohľadávke vyplývajúcej z tejto zmluvy, platí nevyvrátiteľná právna domnienka, že nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom voči odporcovi, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z novelizovaného ust. § 17 ods.1 zák.č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového v platnom znení vyplýva, že ak je odporcom zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, je možné vždy robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom. Z ods.2 cit. ust. vyplýva, že v konaní o nároku zo zmenky, aj keď zmenkový dlžník, ktorý má postavenie spotrebiteľa a ktorý podpísal ako vystaviteľ zabezpečovaciu zmenku žiadne kauzálne námietky nepodá, musí súd z úradnej povinnosti prihladnúť na všetky relevantné skutočnosti, ktoré vyplývajú napr. z § 52 zák.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, z § 5a) zák.č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj na iné právne predpisy, na ktoré § 17 ods.2 cit. zák. odkazuje a ak takéto skutočnosti odôvodňujú námietky odporcu, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, tzv. kauzálne námietky, ktoré by odporca mohol v prejednávanej veci uplatniť aj v situácii, keď tak neurobí, musí súd ex offo na všetky rozhodujúce skutočnosti, ak zaviazanosť odporcu zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, prihladnúť. Zákon tak expressis verbis zavádza povinnosť súdu skúmať, či v rámci uplatneného nároku zo zmenky, táto nevznikla zo vzťahu so spotrebiteľom.

Pre samotné posúdenie uplatneného nároku zo zmenky je preto zásadný záver, či je správne tvrdenie odporcu o tom, že Dohoda o vyplnení zmenky je pre rozpor so zákonom neplatná, rovnako ako je neplatná aj zmenka, z ktorej si navrhovateľ uplatňuje zmenkové nároky.

Podľa § 48 ods. 1 Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ), majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokami, ak boly dojednané;
2. šesťpercentové úroky odo dňa zročnosti;
3. trovy protestu a podaných zpráv, ako aj ostatné trovy;
4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa ods. 7 cit. ust. veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Podľa § 3 ods. 1 Zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej OZ), výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej OZ) je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať toto ustanovenie, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

V prejednávanej veci dospel odvolací súd k záveru, že zmenka vystavená dlžníkom ako zmenka vlastná spĺňa všetky formálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového a je zmenkou platnou. Odporca ju vystavil ako zmenku na rad s doložkou bez protestu, ktorá zabezpečovala splnenie jeho záväzku zo zmluvy o úvere, ktorú uzavrel v postavení spotrebiteľa, pričom sa nejedná o spotrebiteľský úver na kúpu, výstavbu, opravu alebo údržbu nehnuteľností.

Zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň, ako zmluva o úvere. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá bola veriteľom vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky obsiahnutej v bode 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Zmenka bola vystavená na predtlačí pripravenej vopred veriteľom Pohotovosť s.r.o. a okrem zákonom predpísaného textu „zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad Pohotovosť s.r.o. Bratislava“, bol na nej vopred uvedený aj zmenkový úrok 0,25% denne, údaj o splatnosti v prospech veriteľa Pohotovosť s.r.o.,

Pribinova 25, Bratislava, ako aj ďalšie údaje „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke bola zmenková suma a dátum začiatku úročenia dopísané neskôr, a to až po podpísaní zmenky odporcom ako vystaviteľom. Zmenka bola remitentom POHOTOVOSŤ s.r.o. Bratislava prevedená nedatovaným indosamentom na navrhovateľa.

Odvolačný súd v tejto súvislosti uvádza, že v čase uzavretia zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX dňa 28.07.2009, kedy došlo aj k vystaveniu blankozmenky a Dohody o vyplnení zmenky odporcom, ktorú odporca osobitne nepodpísal, nebolo používanie zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch zásadne vylúčené. Podľa § 4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu podpísania zmluvy o úvere dňa 28.07.2009 sa v súvislosti s poskytovaním úveru spotrebiteľovi zakazovalo len splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, avšak musel postupovať tak, aby boli zachované všetky práva dlžníka ako spotrebiteľa, ktoré zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru vyplývajú. Príslušenstvom sa zo zákona rozumelo vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Z odvolacím súdom vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že zmluva o úvere uzavretá medzi navrhovateľom a odporcom je zmluvou spotrebiteľskou, pretože ju na jednej strane uzatvorila spoločnosť Pohotovosť s.r.o., predmetom činnosti ktorej je poskytovanie úverov a ktorá vystupuje vo vzťahu k odporcovi v pozícii podnikateľa, ktorý je dodávateľom a na druhej strane ju uzavrel odporca ako fyzická osoba, ktorý žiadal o poskytnutie finančných prostriedkov pre vlastnú potrebu ako spotrebiteľ. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou a v záujme obstarania si finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPPÚ na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Z úverovej zmluvy nesporne vyplýva, že v nej nebola uvedená žiadna sadzba úroku z úveru, pretože sumu, ktorú spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. poskytla odporcovi, zvýšil veriteľ len o sumu poplatkov bez toho, že by bližšie špecifikoval ich druh, pričom celková suma na vrátenie odporcom dosahovala podľa úverovej zmluvy dvojnásobok a podľa sumy vyplnenej spoločnosťou POHOTOVOSŤ s.r.o. ako remitentom do zmenky takmer trojnásobok sumy úveru. Súčasťou zmluvy o úvere neboli ani podmienky uplatňovania úrokovej sadzby, index alebo referenčná úroková sadzba ani RPMN - ročná percentuálna miera nákladov tak, ako to v tom čase vyžadoval zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v § 4 ods. 2. V zmysle § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že nielen zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou, ale spotrebiteľskou zmluvou je aj zmenková dohoda, ktorá je obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky začlenené do čl. 14 VPPÚ, a to v zmysle definície obsiahnutej v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. bol povinný pri vystavení blankozmenky, ktorá síce v tom čase úplnou zmenkou ešte nebola (zmenkou sa blankozmenka stala až doplnením chýbajúcich údajov o výške zmenkovej sumy a o jej splatnosti), avšak nesporne tak, ako to vyplýva z Dohody o vyplnení zmenky mala zabezpečovací charakter, pretože zabezpečovala splnenie spotrebiteľského úveru, postupovať tak, aby dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti prípadnému novému nadobúdateľovi zmenky, akú by bol mal voči pôvodnému veriteľovi a zároveň remitentovi zmenky, t.j. voči POHOTOVOSŤ s.r.o. Ak uzatvárala spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. ako veriteľ a pôvodný remitent s dlžníkom Dohodu o vyplnení zmenky, a teda zmenkovú dohodu tak, že dlžník vystaví v jej prospech zmenku bez toho, že by bolo z tejto zmenkovej dohody zrejmé, že vystavuje blankozmenku, že táto je vystavená výslovne „na rad“, tzv. ordre zmenka, a teda že sa nejedná o zmenku „nie na rad“, tzv. rekta zmenku a že by bolo z obsahu tejto dohody jasne, určite a zrozumiteľne zrejmé, že dlžník mal vedomosť o tom, aké dôsledky pre neho vystavenie blankozmenky na rad spôsobí a akú celkovú sumu bude musieť na zmenku zaplatiť, zhoršil podľa názoru odvolacieho súdu postavenie odporcu, a tým aj jeho obranu voči novým nadobúdateľom zmenky, na ktorých mohol pôvodný majiteľ kedykoľvek, aj bez súhlasu odporcu ako zmenkového dlžníka zmenku previesť. Takýmto konaním obmedzil práva dlžníka zo zmenky podať tzv. kauzálne námietky, na ktoré by bol mal právo podľa čl. I § 17 ZZŠ v znení účinnom do 22.12.2015 vo vzťahu k novému nadobúdateľovi zmenky. Podľa rubopisu na zmenke bola táto indosovaná na navrhovateľa nedatovaným indosamentom, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej sumy aj so zmenkovými úrokmi a zmenkovou odmenou,

príčom okrem iného uviedol, že indosant predložil zmenku k zaplateniu a odporca ako vystaviteľ ním uplatnenú sumu nezaplatil.

Keďže si navrhovateľ v konaní uplatnil nárok zo zmenky, musel odvolací súd podľa § 17 ods. 2 Zákona zmenkového a šekového z úradnej povinnosti prihladnúť na všetky námietky, ktoré odporca, ale aj vedľajší účastník, ktorý vystupoval na jeho strane v konaní uplatnili, ale aj na tie, ktoré by bol mohol odporca v konaní uplatniť najmä v súvislosti s Dohodou o vyplnení zmenky, na základe ktorej bola zmenka veriteľom a remitentom vyplnená a následne indosovaná na navrhovateľa.

Aj keď právna úprava týkajúca sa vystavenia zabezpečovacích zmienok vyplývajúca z §4 ods.6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v čase vystavenia zmenky nezakazovala ich vystavenie, je možné nepriamo odvodiť nemožnosť veriteľa uzatvárať takú zmenkovú dohodu, účelom ktorej bolo použitie zmenky „na rad“ zo zákazu stanoveného v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a teda neprijateľné podmienky.

Dohoda o vyplnení zmenky uzavretá medzi odporcom a spoločnosťou POHOTOVOŠŤ s.r.o. bola vyhotovená dopredu na predtlačenom formulári rovnako, ako aj Zmluva o úvere a bola začlenená do VPPÚ drobným písmom a medzi množstvo iných dojednaní, ktoré sa nachádzali na jej zadnej strane. Táto spoločnosť ako veriteľ podmienila poskytnutie úveru vystavením blankozmenky odporcom, pričom tento dôležitý údaj, že odporca vystavuje blankozmenku výslovne v Dohode o vyplnení zmenky neuviedla. Neuviedla tak dostatočne určito, jasne a zrozumiteľne všetky zmluvné podmienky ohľadom výšky a spôsobu platenia zmenkovej sumy pre odporcu. Podstatné je aj to, že výška zmenkovej sumy v čase jej vyplnenia závisela výlučne od veriteľa, o ktorej nemal odporca vopred žiadnu vedomosť. Jej obsahom bol najmä súhlas vystaviteľa s tým, aby mohol veriteľ vyplniť do blankozmenky údaj o výške zmenkovej sumy a jej splatnosť. Odporcovi nebola Dohoda o vyplnení zmenky vôbec predložená na podpis, rovnako ako ani VPPÚ.

Dohoda o vyplnení zmenky nebola dohodnutá individuálne, preto spĺňa všetky zákonné predpoklady neprijateľnej podmienky tak, ako ju má na mysli úprava obsiahnutá v § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ak podmienky platenia zmenky neboli dojednané individuálne, ide o neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré nemôže požívať právnu ochranu. Takéto dojednanie, ktoré umožnilo veriteľovi - dodávateľovi len z toho dôvodu, že odporca musel na zabezpečenie návratnosti úveru vystaviť blankozmenku „na rad“, previesť zmenku na tretiu osobu, proti ktorej sa spotrebiteľ nemohol brániť, resp. len s problémami a nemohol vzniesť voči novému majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky podľa § 17 ZZŠ v znení do dňa 22.12.2015, ktoré by inak, ak by veriteľ nebol mohol zmenku previesť, a teda keby ju bol vystavil ako rekta zmenku, bol mohol voči veriteľovi a remitentovi zmenky vzniesť, posúdil odvolací súd ako konanie, ktoré obchádza účel právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.

V prípade zmenky „na rad“ totiž dochádza jej jednoduchým prevodom k podstatnému sťaženiu postavenia zmenkového dlžníka voči novému majiteľovi zmenky, pretože pri uplatnení námietok týkajúcich sa pôvodného vzťahu so svojim veriteľom v konaní, ktoré voči nemu už vedie nový majiteľ zmenky, musel splniť podmienky v zmysle cit. § 17 ods. 1 ZZŠ účinného do 22. 12. 2015.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že ak nebola v zmenkovej dohode obsiahnutej v Dohode o vyplnení zmenky vylúčená prevoditeľnosť zmenky rubopisom, potom takáto dohoda - zmluva obsahovala dojednanie, ktoré nesporne spôsobuje na ujmu spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, nemôže spĺňať náležitosti individuálne dohodnutej podmienky úverovej zmluvy, a preto je pre rozpor s § 52 ods. 2 OZ neplatná.

Okrem toho, že odvolací súd posúdil Dohodu o vyplnení zmenky ako neplatnú pre rozpor s § 52 ods. 2 v nadväznosti na § 53 ods. 1 OZ, je neplatnou aj podľa § 39 OZ, pretože bola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.Z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Dohoda o vyplnení zmenky uvedená vo VPPÚ umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma bola v čase vyplnenia ponechaná výlučne na vôli veriteľa, ktorý do nej doplnil úroky, poplatky a zmluvné pokuty, na zaplatenie ktorých veriteľovi a remitentovi právo nevzniklo, v dôsledku čoho odvolací súd posúdil úver ako bezúročný a bez poplatkov.

Takýto právny názor odvolacieho súdu vyplýva z gramatického výkladu § 52 ods. 1 a 2 a 53 ods. 1 OZ, ale aj § 4 zák. o spotrebiteľských úveroch v znení do prijatia zák. č. 129/2010 Z.z., keďže každý veriteľ je povinný si počínať tak, aby boli zachované práva dlžníka, a naopak tá istá povinnosť platí aj pre dlžníka vo vzťahu k právam veriteľa.

Spoločnosť POHOTOVOST' s.r.o. týmto nepostupovala zákonným spôsobom, keď uzavrela s odporcom zmenkovú dohodu - zmluvu o kauze zmenky, t.j. o dôvode, pre ktorý odporca vystavil v prospech spoločnosti vlastnú blankozmenku „na rad“ (ordre zmenku), a nie zmenku - „nie na rad“ (rektazmenku).

Zmenka nie je zmluvou, preto zmenková dohoda obsiahnutá v Dohode o vyplnení zmenky nespôsobuje jej neplatnosť podľa Zákona zmenkového a šekového, avšak zakladá dôvodnú obranu vo forme kauzálnych námietok dlžníka proti povinnosti zaplatiť zmenku nielen remitentovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju ani nesmel podľa ustanovenia § 4 ods.6 zák. 258/2001 Z.z. prijať. Pritom navrhovateľovi muselo byť pri indosácii zmenky od spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. zrejmé, že ak sú zmenkovými dlžníkmi výlučne fyzické osoby a ak boli na zmenkách uvedené čísla zmluvy, že tieto boli vystavené na zabezpečenie návratnosti peňažných prostriedkov pre pôvodného majiteľa prevádzanej zmenky, ktorý bol aj veriteľom dlžníka, inak by nebol mal informácie o tom, koľko zo zmenkovej sumy na splátky úveru už dlžník spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. zaplatil a o akú sumu zníži ním uplatňovaný nárok zo zmenky. Musel preto vedieť, že sa jedná o zabezpečenie pohľadávky zo spotrebiteľského úveru, keď v niektorých návrhoch žaloval nielen znížené sumy o splátky úveru, ale aj len zmenkovú úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených mu zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOST', s. r. o. Vedel nielen to, že sa jedná o zmenky „na rad“, keďže boli na neho indosované, ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOST', s. r. o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, bez ktorej by len ťažko mohol zo samotnej zmenky zistiť všetky relevantné údaje pre uplatnenie nárokov zo zmenky.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že záväzok odporcu ako spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je neplatný, v dôsledku čoho nemohol pôvodný majiteľ previesť na nového nadobúdateľa zmenky práva, ktoré platne nenadobudol. Aj keď odporca nesúhlasil so zaplatením zmenky a úrokov, skutočnosti odôvodňujúce námietky, že jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou na ujmu jeho práv ako spotrebiteľa, ktoré tiež namietal zisťoval ex offo aj odvolací súd a na všetky relevantné skutočnosti vykonal v intenciách platného a účinného ust. § 17 ods. 1 a 2 ZZŠ, ktorý mu uložil tieto skúmať vždy, a teda nielen u tých zmenkových nárokoch, ktoré boli uplatnené na súde po 23.12.2016, ale aj pred týmto dátumom, podrobné dokazovanie. Navrhovateľ netvrdil, ale ani v konaní pred odvolacím súdom nevyvrátil domnienku predpokladanú v § 79 ods. 4 O.s.p., že zmenka nemala zabezpečovací charakter a že nebola vystavená v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, preto platí, že nárok zo zmenky si navrhovateľ uplatnil voči odporcovi, ktorý je fyzickou osobou so zmenky, ktorá zabezpečovala spotrebiteľský úver, vzniknutý na základe spotrebiteľskej zmluvy. Zo všetkých rozhodujúcich skutočností, ktoré odvolací súd z Dohody o vyplnení zmenky zistil vyplýva, že pre rozpor Dohody o vyplnení zmenky so zákonom nie je odporca povinný ako dlžník jej majiteľovi na zmenku plniť.

Zmenkový úrok 0,25% denne, ktorého ročná sadzba dosahuje až 91,25% je nielenže dohodnutý v rozpore s dobrými mravmi, čo je v hrubom nepomere k poskytnutému plneniu, ako aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas, ale je dohodnutý aj neplatne, pretože zmenka nie je zmluva.

Odvolací súd rozhodnutie okresného súdu v časti, v ktorej vzal navrhovateľ návrh ohľadom 0,19% zmenkového úroku zo zmenkovej sumy po pripustení čiastočného späťvzatia zrušil a konanie v tejto časti zastavil. Vo zvyšnej časti rozhodnutie okresného súdu podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh navrhovateľa zamietol.

O trovách prvostupňového konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods.1 a § 142 ods.1 O.s.p. tak, že ich náhradu by bol priznal odporcovi, ktorý bol v prvostupňovom konaní úspešný. Keďže odporcovi v súvislosti s bránením práva v konaní pred súdom prvého stupňa žiadne trovy nevznikli, odvolací súd mu ich náhradu nepriznal.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 a § 142 ods.1 O.s.p. tak, že v odvolacom konaní bol odporca úspešný, preto by mal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Keďže mu žiadne trovy v súvislosti s bránením práva nevznikli, odvolací súd mu ich nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.